

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek; kinevezések; budapesti napló; időjárás, utóhangok LISZT FERENCZről, magyar játékszini előadások, 's a' t.; gazd. egyesület; pesti magyar színház ügye; adakozások a' reform. egyház felsegítésére; külföldre; rozsnói tisztújítás; 's a' t.) Spanyolország (folytonos kegyetlenkedés a' carlosiak részéről; 's a' t.) Anglia (Brunnow küldetését ravaszsgal mondják lenni kapcsolatban, 's a' t.) Franciaország (a' parisi érsek †; nyilatkozat Lalande hajóvezérről és az orosz politikáról Chiva ellen; Nemours hg beteg; algiri hírek; 's a' t.) Norvégia. Gabnaar. —

Magyarország és Erdély.

ORSZÁGGYŰLÉSI HÍREK. Pozsonyban a' Fő-RRdek f. h. 7kei országgyűlésben bevégezték a' vallástárgy feletti tanácskozásokat, skán az

illető válasz felolvasatott 's 9kén hitelesített. Itt „O es. kir. Főhgsége és a' Fő-RR, a' KK, és RR, által a' m. országgyűlésről fentartott 's mostani üzenetjökben ujjlag előadott vallásbeli nehézségeket és kívánatokat a' tárgy fontosságához illő komolysággal pontonként tanácskozás alá vétvén, nézeteiket következőkben nyilvánítják: az 1ső pontban érdeklött reversalisokra, vagyis a' vegyes házasságokból születendő gyermekek vallásos neveltetése iránti kötésekre nézve, noha O es. k. Főhgsége 's a' Fő-RR, e' kötések, melyek már az 1790/1 törvény előtt is gyakorlatban voltak, az imint érintett tezik által pedig sem el nem töröltetvén, sem ki nem zártván, folyvást gyakorlatban maradtak, törvényteleneknek 's olyanoknak, melyek a' semmieség vétkét már magokban foglalnak, továbbá sem tekinthetik, mégis közelítés kedvéért e' részben törvény által akadályoztatva magokat nem látván, abban ezuttal megegyeznek, hogy ezuttal kiadandó illetén reversalisok kötelező erő nélkülieknek nyilváníttassanak; ellenben arra, hogy az eddig kiadott illy reversalisok is, ha különben teljes szabadsággal 's annak rende szerint szolgáltatott ki, 's e' részben kérdés alatt nem országgyűlésen tett nyilatkozásukhoz képest, most sem kívánhatván, hogy az anakelőtte magányos személyek között jó lélekkel, minden erőtetés nélkül, szabadon kötött egységek, melyeket törvény nem tiltott, szakadatlan szokás pedig már pártolt, most a' törvény természetével ellenkező visszaható végzés által megsemmítettvén, számos nemzetség és háznép csende felzavartassék, és midőn a' kath. vallást követő fel illy föltét alatt már házasságra lépvtén, a' kötött egységnek voltakévet eleget tett, ugyanazon egységben kikötött és kötelezővé vált föltét alól a' másik fel feloldoztassék — továbbá sem hajolhatnak 's ezeket magok erejében fentartatni ohajtják, olly célból mindazáltal, hogy a' t. KK, és RRnek az illy reversalisokból eredhető 's nemzedékekre is terjedhető vizsgálódások iránti aggodalma megszüntessék, annak kijelentésétől nem idegenek, hogy az olly gyermekek, kikre nézve az illetén, bár különben szabadon keletkezett reversalisok a' vallásos nevelés tekintetében fogantatva nem mentek, ha egyszer a' 18 évet meghaladták, a' leányok pedig ha 18dik évök előtt mentek volna férjhez, ez időponttól a' reversalisoknál fogva vallásos kérdés alátöbbé ne vétessenek; a' m. országgyűlésen tett azon javaslatához pedig, hogy az érett koron alul levő gyermekek vegyes házassága esetére a' szülei megegyezés különösen kiköttessek, ez uttal nem ragaszkodnak. Ellenben az ezuttal köteendő országgyűlésen kifejtett okoknál fogva, e' tárgyban a' törvényhez kívának ragaszkodni. A' törvénytelen gyermekekre nézve, O es. k. Főhgsége és Fő-RR, valamint egy részről a' kellemetlen nyomozások eltávolztatása okáért abban, hogy ezek anyjak vallásában neveltessek, e' jelen alkalommal is megegyeznek; ugy más részről azon nézetök mellett, hogy illy gyermekeknek későbbi vegyes házasság által törvényesítése esetében azok, a' mennyiben még 7 esztendő alul volnának, az egyéb vegyes házasságokból származott gyermekek vallásait elhatározó közönséges törvényi rendelete alá essenek, — továbbá is megmaradnak elhatározó gyermekekkel minden más tekintetben egyenlő lábra tetvén, olly intézkedésre, mely által reájok nézve a' vallásos nevelés tárgyában valami törvény aluli kivétel vagy különböztetés tetének, semmi nyomos okot fenforogni nem látnak. Mi továbbá a' talált gyermekek vallásos neveltetését illeti, miután a' jelen vallásbeli sérelmekben és kívánatokban egyedül a' r. kath. és két evang. vallás körül forog a' kérdés, az iránt pedig, hogy a' talált gyermek gondviselőjének az országban közönségesen gyakorlott keresztény vallásában neveltessek, O es. k. Főhgsége és a' Fő-RRnek észrevételek nem volna, a' KK, és RR, által javaslatba hozott további rendelkezést tartozónak nem vélik. A' 2dik pontra nézve, hogy az idézett bécsi és linzi bekekötésekből, ugy az 1608 kor. előtti 1ső és 1647; 5. cikkből a' római kath. hitűök korlátlan átmenetel szabadságát nem következtethetni, az az idézett bekekötésekben alapuló, sőt azoknak és az odartartozó törvényeknek valódi értelmét tulajdon bevezető szavai szerint is megalapító 1790/1: 26. cikk azon világos szavaiból, melyek a' kath. hitűök átmenetelt annak elveivel ellenkezőnek álltván, ennél fogva a' vakmerő átmeneteltől végett minden előforduló esetet O Felsőségnek bejelenteni rendelnek, tagadhatlanul kiviláglik; melly szavak azt is eléggé bizonyítják, hogy e' bejelentést a' törvény nem pusztán tudomás végett, hanem olly célból kötötte ki, hogy a' végrehajtó hatalom azt, vajjon nem történik e' az átmenetel vakmerően, megbírállhassa; miután azonban a' Főrendek mult országgyűlési nyilatkozása folytában indítványozott javaslatban a' t. KK, és RR, az átmenetelt bizonyos ünnepélyes szertartáshoz kívánák kötni, magok is megegyezni látszanak, hogy a' vakmerő átmenetnek egyáltalában szabad ut ne nyitassék, O es. k. Főhgsége és a' Fő-RRdek is az említett bekekötések bővebb fejtegetésibe ereszkedni nem kívánván, észrevételeiket egyenesen a' KK, és RR, által előadott javaslatra fordítják; 's errennézve, noha bár ez uttal is őszintén meg kell vallaniok, hogy a' jól elrendezett oktatást az átmenetel vakmerőségének elhárítására jelenleg is célszerű és szelíd módnak elismerni hajlandók; ahoz mégis az abból eredett kedvetlenség elkerülésére, az annyira ohajtott egyesülés előmozdítása tekintetéből, tovább nem ragaszkodnak; tekintvén mindazáltal, hogy a' t. KK, és RR, által indítványozott mód a' vakmerő átmenetelt eléggé nem gátolná, a' feljelentés módja iránt pedig az 1790/1: 26. cikk, világos rendelkezéssel ellenkezőnek, 's e' mellett a' szabad átmenetel iránti bizonyítvány kiadatasának a' törvényhatóságokra bizásával, az illy esetek elhatározásában kívánatos egyformaság helyett, azoknak megannyi különböző szempontbéli eldöntésére nyújt alkalmat, az említett tezik, célzatának megfelelő O Felsőségnek ez által is fentartott főfelügyelési jussát, melyet a' Főrendek maga épségében megóni kívánnak, nem eszonkítják. Azt kívánják tehát elhatározatni, hogy az általmenni szándékozó magát az illető polgári törvényhatóságnál jelentvén, az ennek meghallgatása végett, küldött lépése megfontolására szólítsa fel 's neki megmondolásra 4 heti határidőt engedve, ennek elteltével azt ismét hallgassa ki, 's ha az átmenni kívánó ezen szándéka mellett ekkor is megmarad, a' küldöttség azt jelentésébe foglalja, 's e' jelentést nyujtsa be első alkalommal a' kiküldött törvényhatóságnak, ez által, mielőtt a' szabad átmenetel iránt a' bizonyítvány kiadatsák, O Felsőségnek a' törvény értelmében folterjesztendő, 's hogy egyszersmind az illető felek ügyöknek hova-

hamarabbi elhatározatása felől törvény által biztosítva legyenek, O es. kir. Főhgsége és a' Fő-RRdek O Felsőségnek aziránti megkeretésére is hajlók, hogy az illetén átmeneti kérdések iránt a' kir. határozatnak a' folterjesztés napjától számítandó 3 hónap alatt leendő kiadatasá törvénybe iktatását megengedni méltóztassék. Egyébiránt a' 18dik évet meghaladott olly személyekre nézve, kik gyermekeségtől fogva evang. vallásban neveltetek, ambar törvény szerint kath. vallást tartoztak volna követni, valamint már feljebb az 1ső pontnál, ugy itt is megegyeznek, hogy olly személyek, ha egyszer a' 18dik évet meghaladták, — a' nőnemre nézve a' 18dik év előtti férjhezmenet esetében a' házassági kötés vétetvén határpontul — vallásos kérdés alá ne vétessenek. Mivel vegre a' szülek valamelyikének más vallásra átmenetével vagy tisztából vegyessé, vagy vegyesből tisztává vált házasságából született gyermekek vallásbeli állapotjára nézve is törvényes rendelkezés szükségesnek találattik, O es. k. Főhgsége és a' Fő-RRdek a' t. KK, és RRdek e' részbeni javaslat-fételre felszólítani kívánták. A' 3dik pontra: a' esabítás azon magyarázatából, miszerint az evang. lelki pásztorok más vallásúknak az evang. templomba járásukért büntetés alá vétettek; ugy a' 4dik pontra: a' kath. gyermekeknek evang. iskolákba járás, és a' kath. szül. gyermekek mellé evang. vallású nevelő; felfogadásának meg nem engedéséből következtetett sérelmek folterjesztésében megegyeznek; azt mindazáltal világosan kimondatni kívánják, hogy az evang. iskolákat látogató kath. ifjak az evang. vallásos oktatásban és tudományában részt nem vehetvén, ó religiójuk tudománya és szabályai oktatásuk, valamint a' magányos nevelés illy eseteiben is a' növendékeknek a' kath. religióban tanításuk és gyakorlásuk mindenkor biztosítottassék. Az 5dik pont alatt foglalt nehézséghez O es. k. Főhgsége 's a' Fő-RRdek a' Főhgsége 's a' Fő-RRdek ennek azokra nézve leendő megszüntetésében, kik kisdéségtől fogva az evang. vallást követik, azon egyház lelki pásztorai által jó lélekkel és esalársággal nekik adattak össze; továbbá azon rendelkezésre nézve is, hogy a' házastársak összekötését, tudva az 1790/1: 26. cikk. 15dik szakasza ellenére vegrehajto lelki pásztor felelet terhe alá vonassék, megegyeznek; ugy más részről, mi a' vallásos kérdés alatti személyek érdeklött recapulatioját illeti, miután az ebbeli aggodalom nem annyira magában a' recapulatio, mint inkább annak eddigi alkalmazásában látszik; felelődni, e' részbeni aggodalom megszüntetésére nézve a' Fő-RRdek e' tárgyat oda irányozni látnak leginkább célravezetőnek, hogy illy esetekben a' recapulatio soha előbb, mintsem a' vallásos kérdés eldöntése által szükségesé vált, ne történjék meg. A' 7dik pontra: a' kisebb és grammatikai iskolák felállítására; ugy a' 8dik pontra: a' consistoriumok elrendezése 's a' synodalis végzések helybenhagyása tárgyában teendő felírásban O es. k. Főhgsége 's a' Fő-RRdek tovább is megegyeznek; valamint a' 9dik pontra: a' vegyes vallású házastársak válópereire nézve attól sem idegenek, hogy az 1790/1: 26. cikk. rendelete, miszerint illy válópereknek a' bíraskodás a' szentszéknél meghagyatott, olly esetekre, midőn mind a' két házastárs a' kötés alkalma kor evang. vallási követvén, valamelyik vagy a' válóper lefolyta alatt, vagy epen az örök elváltas után menne kath. vallásra által, ne terjesztessék; arra azonban, hogy illy vegyes házasságban levő házastársak az agyot az asztaltól örökös elváltasára esetében az evang. félre nézve a' kötés felbontottnak tekintessék, 's annak más házasságra lépés megengedtessek, O es. k. Főhgsége 's a' Fő-RR, ezuttal sem hajolhatnak; mert azokivül, hogy sem az illy vegyes házasságokból eredt perekben törvény szerint eljáró szentszéki bíróságot önön elvo ellen itelethozásra kényserithetőnek, sem a' rendesen hozott bírói ítéletnek a' bíró értelmén túl kiterjesztését elzárhatónak nem tartják, a' KK, és RR, kívánosságát egyéb fontos okokon felül még azon nehézség is ellenzi, hogy miután a' házassági kötésnek, rendeltetésénél 's önterámszeténél fogva egyenlőnek kellene lenni, az a' felhozott javaslat által egyenetlené 's a' katholica vallás részére minden tekintetben terhesbő válván, a' házassági életben kívántató egyetértés és beke fogna veszélyeztetni; a' vegyes házasságokra nézve pedig e' kívánóság egy lényeges akadályt foglalna magában, miadéknél fogva O es. kir. Főhgsége 's a' Fő-RR, mult országgyűlési nézetök mellett e' részben megmaradván, a' t. KK, és RRtől bizton reménylik, hogy okaikat osztván, eladott kívánatuktól elállani fognak. A' 10dik pontra: miután a' patronatusi köteleesség megemlítéséből semmi aggodalom nem támadhat, az ezen jog és köteleesség biztosítása tekintetében pedig e' kérdéses megemlítés e' helyen is szükségesnek látszanak, a' javaslat egyéb részeiben egyébiránt megnyugodván, a' kérdések megemlítés megtartását továbbá is kívánják a' Fő-RR. Valamint a' 11dik pontra, a' hivatalok vallásbeli tekintet nélküli befőtésének a' városokra is leendő kiterjesztése; ugy a' 12dik és 13dik pontoknál a' kölesönösség és dézmabeli jussnak kívánt megemlítése és ovás gyanánt fentartás mellett az előadott javaslatokat — egyéb foglalt biztosításokhoz a' kath. lakosoknak is egyenlő jogok levén, a' Fő-RR, e' rendelkezést a' jelen tárgyalatás körén túl felelődni, hivatkozván annak egész tartalmára, nem látják a' dézmabeli jussnak és kölesönösségnek megemlítését pedig a' fentebbiekhez képest itt is szükségesnek itélik. A' 14dik pontra: nem ellenzik a' Fő-RR, hogy a' hol elváltasított temetők nincsenek, a' temetők közös használatára nézve törvény alkottassék. Ugyanaz iránti folterjesztésben is, hogy az ezredéknél evang. lelki pásztorok alkalmaztassanak, megegyezvén; vegre mi az evangelicusokat Horvátországból kizáró törvényeknek kívánt eltörlését illeti, e' részben O es. k. Főhgsége 's a' Fő-RR, nézeteiket a' mult országgyűlés alatt már bőven kifejtvén, azokból ezuttal is indulva ki, oda kívánták a' t. KK, és RRt felszólítani, hogy miután bizton hihető, hogy a' társországok kívánása is nem sokára ezen, régiebb törvényben alapuló rendelkezés megszüntetésére fogna hajolni, ezen tárgyat a' társországok tanácskozásából kifejlendő eredvénytől fel függesztvén, az előadott kívánattól ezuttal elállani sziveskedjenek. 'stb. Többnyire mindez csupán a' t. KK, és RR, üzenetét illetvén, a' közlött felirás 's a' Fő-RR, midőn magára a' tárgyra nézve tökéletes egyesülés a' két Tábla közt megleendő. Továbbá a' Fő-RRdek tegnapi ülésében a' katonai kihágások a' tárgyazó üzenet, törvényjavaslat és felírás (keves észrevételekkel), ugygyaztán a' magyar nyelv iránti 3dik üzenet, az illető felirással együtt, elfogadtattak; azután köv. tárgyak olvastattak fel 's bocsáttattak köziratra: 1) 3dik üzenet az országgyűlési költségekről; 2) 3dik üzenet az országgyűlési szabad ujságokról; 3) 2dik üzenet a' kerületi napló kinyomatásának megakadályoztatása tárgyában, és 4) a' jobbágyok örökösödéséről készített 's már közlöttnek tezik. Vegre a' Fő-RRdek mai ülésében a' szólasza b a d s a g iránti 3dik üzenet került szönyegre.

A' m. kir. udv. kamra Országh János szolnoki szálmestert gácsi ellenörködő sómázsamesterré; helyébe szolnoki szálmesterré Formanek Aloíz mármarosai szállítótisztet alkalmazá.

Budapesti napló. F. hó 14kén délután 5 óra tájban Budán a' Gellért-hegy tövében fekvő egyik házban tűz támadott, mely a' legbuzgóbb segély daczára is rövid idő alatt egészen elhamvasztá az épületet. Pestről a' folyvást zajló Duna miatt nem lehet az égés elfojtására sietni: a' parti jég mindkét oldalról nagy részét lepi már a' Dunának, 's lehetőleg néhány nap előtt feltarthatta volna a' jeget, ha az felsőbb vidéken nem állana; így azonban pár nap óta valamennyire gyérbb a' jég, de hóhiány miatt nem fészkelheté meg magát a' két part között, bármi dermesztő (15-16f. jis a' hideg. A' közlekedési annyira megzavará e' körülmény a' két főváros közt, hogy csupán nagy bérért 's nem életveszély nélkül juthatni egyik parttól a' másikra. — Hazánk magyar 's német lapjait az új év már a' távolabb vidékekről is meghozá, az egy, Erdélyi Hírlapot kivéven, mellynek életét az ismét magyar betegség „részhíány” sirba dönté, mellyannyi jónak és szépnek okozá már halálát. Új lap nem támadott ez évfordulattal; a' régiek pedig részint hűborúval köszönték az új évet, talán Nostradamus jóslatit teljesíteni akarván az annyi esztelen jövendölgetésre alkalmul szolgált ártatlan 1840 évben, részint pedig lapjáról rovására törekszenek gyarapuláshoz jutni, vádakkal illetvén azokat a' közönség előtt, mikép például legközelebb a' „Pesther Tageblatt” tevő egyik legújabb számában azt állítván, hogy a' „Jelenkor” f. évi 150. számában megjelent beszercebányai czikke szórul szóra a' Tageblatt egyik korábbi számából van fordítva forrás-idézet nélkül. A' Tageblatt sok apró czikket közle már a' Jelenkor és egyéb lapokból forrás-idézet nélkül 's azért ellene harczra kelni épen nem jutott senkinek eszébe; egyébiránt pedig mi nem is tartjuk kötelességnek, hogy német lap a' magyar lapokból fordított apró czikke alatt megnevezzé az eredeti forrást, mit a' magyar lapok sem igen szeretnek tenni. A' „Jelenkor” mindazáltal mégis, kerülni akarván a' tollharczot és igazolni ohajtván magát a' közönség előtt, fölkeresé a' helyben lakó Tageblatti szerkesztőset 's megmutatá neki azon eredeti levelet, mellyet mult év dec. 22-én vón Vidfaluból Vidfalvi (K. Á.) aláírással 's melly szórul szóra foglalá magában magyarul azon beszercebányai tudósítást, mit Zipser tr. németül küldé meg a' Tageblattnak. Kár pedig a' Tageblattnak mások ellen kikelni forrás-nem-idézés miatt, holott hasábjai telvék német lapokból csempezgetett londoni, parisi st. ef. hírekkel, 's nem igen sok alatt van megnevezzé a' forrás; pedig csak nem akarja oly barginak tartani olvasó közönségét, hogy szavára elhigye, miszerint neki a' világ minden fővárosából naponként érkeznek eredeti levelek! Egyébiránt tökéletesen nyugott lehet a' Tageblatt, mert czikkeinek érdekessége még eddig nem igen hozá csempezeti kísértetbe a' Jelenkört 's nemzetiségünk jótékony szelleme bizonyosan ezentul is gondoskodni fog arról, hogy jövendőben se nyiljék alkalom kísértetbe ejtésünkre. — A' nemzeti casinóban rendkívüli tánczestéllyel kezdette meg 250 vendég a' farsangi mulatságokat, mellyet LISZT Ferenczünk tiszteletére jan. 9ikén 16 főbb rendű nemes asszonyság adott, hogy szépnemünk részéről is tanusittassék ama' kimondhatlan tisztelet, mellyel Pest műértő osztálya viseltetik LISZT jeles tehetségei iránt. Ez estélyt a' Honművész szerint 8 óra után kezdék a' nagy teremben, melly pompás világítással 's oldalfalak hosszára igen fényes és gazdagon megrakott thee-asztalokkal volt díszítve. 10 óra után Liszt megjelentekor perdült meg a' táncz. A' hangászkar 22 tagból álla Morelly igazgatása alatt. Az éjfélig tartott cotillon után, az újra terített asztalokon következék a' pompás vacsora. Minden asztalnál egy vagy két részvényes dáma ült elől, 's nyájas udvarisággal osztogatá-el maga, vagy küldözé-szét az étkeket a' közelebb levőknek. Francia pezsgóval három magyar áldomást mondának Jósika Miklós, Bánffy Pál b., és Augusz Antal, mellyeket dob 's trombita-hars, 's Lisztnak francia nyelven viszonzott szíves köszönete követett. Lakoma után magyar nóták zendültek meg, 's a' lelkesült társaság közül, mind a' nőnemből mind a' fiatal férfiakéből, több vállalkozott a' magyar táncz-eljárásra, mi élénk tapsokkal fogadtatott. LISZT egyike volt a' legzajosb tapsolóknak, 's örvendeni látszott, hogy ő e' tekintetben is új korszakot támaszta pesti multságinkban, mert nemzeti casinónk léte óta e' nap jártak-el ott legelőször a' nemzeti magyar tánczot! Következtek a' tánczok egyéb nemei 's reggeli öt óraig tartottak. A' vendégek közt minden osztálybeli volt jelen; az uraságok vegyítve álltak a' nemzeti casino tagjaival, hangművészek, műkedvelők 's azok nejeivel. A' esemege fagyalt st. ef. fogyhatlan 's általan a' multság méltó volt nagy művésznök megfeszítettetésére. — Teljes szeszviláglatu magyar színpadunkon f. hó 11kén magyar diszkontósbén saját igazgatása 's együttmunkálata mellett adá LISZT hazánkban nagy hangversenyét a' fölállítandó conservatorium első alapja kezdetére bírszűnet 's fölemelt belépti díjak mellett. A' hangász és dalnokkar különös díszlet a' társalgási teremmel bájított 's kar- és koszorugyertyatartókkal ékesített színpadunkon volt fölállítva, 's az egésznek gyönyörű elintézése valódi böcsületére válik Fán c s y rendező izlésének. Hangverseny után, melly közben egy jeles alkalmi odát is szórtak a' karzatul, a' híres Rákóczy-indulóval 's erre következett újdonszántal kedveskedék nagy művésznök, mit leírhatatlan lelkesülési tapssal 's éljen-viharral fogadott a' nagyszámu közönség, melly a' függöny legördülte után huzamosb ideig várakozék a' csikorgó hideg daczára is a' színház előtt 's utczákon állonga, szállásaig akarván ismét kísérni a' nagy remeklőt, ki nem csupán csuda művészete, melly nagyrésztben természeti szép adomány, hanem jótékonyasága által is lebilincszé magának nemcsak a' budapesti zenesovár 's művészetkedvelő

lakosít, hanem az egész nemzet háláját, mert rövid ittléte alatt, ugy-szólván fejedelmi bőkezűséggel járult közhasznu intézetinkhez. E' nagy h. fia észrevevén 1. hangversenyé után, hogy ki akarja hintajából fogni lova-ait a' lelkesült ifjuság, e' szándékot azzal gatlá meg, hogy a' hintóból rögtön kiugrott 's gyalog ment inkább a' közönség közt, mintsem szeretett 's tisztelt honosít állatokká engedné aljasulni; most pedig e' hangverseny után tüstint észrevétlenül távozzék el, 's azon tiszta meggyőződést hagyá minden el nem fogult kebelben, hogy csak szerénység fonhat hervadhatlan repkényt a' művész homlokára. Egyébiránt ez este a' színházi dalnokszemélyzet énekkel tisztelge nagy művésznök szállása előtt, ki azonnal legnagyobb nyájassággal vezeté azt föl vendégei körébe, kik t. i. bucsuvétre sereglettek hozzá. 16ikén délután végre Győrbe utazott az oda ohajtva várt. Budapest lakosinak leghőbb kívánati követik mindenüvé lépteit! Lásd mai Társal-kodónkat is. — 12dikén „Peleuskei notárius” jöve színpadra, mellyben a' Pécsről visszaérkezett Megyeri távozta óta most lépett föl először; a' szépszámu közönség élénk tapsokkal üdvözlé a' nélkülözött jeles művészt; 13kén „Politikus eszmadia”; 14kén „Gyászvitézék”; a' játékszini czédulán már néhány nap óta fütve van színházunk, de a' gyér közönség mégis diderge; 15kén „Hét leány közül a' legrutabb”; 16kén „Örültek háza Dijonban”; 17kén „Korszellem” vigj. 4 felv.; rövid idő mulva hir szerint, „Baba kisasszony” czímű eredeti bohózat jutand színpadunkra; Nagy Ignác „Egyesüjünk!” czímű eredeti vigj., melly a' „Színműtár” IVik füzetében jelent meg, ez év folytában szinte adatni fog. A' „Színműtár” VII dik füzete 2 hét mulva hagyandja el a' budai tud. egyetem könyvnyomó intézete sajtóit. Beóthy Zsigmond „Beszélytáranak” (gyermekek számára) első füzete megjelent 's 20 pgő kron kapható.

A' pesti magyar-színház fenntartására összeállt részvény-társaság f. január 12kén tartatott ülésében köv. határozta: a) a' színház igazgatását, még alakulása alkalmával kihirdetett alapterve szerint is, 1837dik aug. 15őjéül kezdve, 1841ki husvétig vállalván el, annak a' kitűzött határidőig, bár újabb áldozattal leendő folytatását, erkölcsileg-moraliter-kötelességében álló dolognak tartja; 's e' szempontból indulva ki, miután az eddigi részvények után befizetett pénzümenyiség részint díszítvényekre, részint ruha- és könyvtárra, a' részvényesekkel nyomtatásban közlendő 's már sajtó alatt levő kimutatás szerint fölment volna: p ö t l é k r é s z v é n y e k k i a d a t á s á t rendelé, egy részvény-árt 50 váltó forintban oly módon határozván meg: hogy e' mennyiség fele jövő mártiusi, másikképe pedig júniusi pesti vásárok alkalmával lesz felületendő, az aláírást azonnal megnyitotta, 's el is kezdette. Egyszermind valamennyi t. cz. Részvényest hozzá intézendő levélben is illy pótlékrészvények vételére megkérni rendelt. b) A' színházat érdeklő egyéb tárgyak fölötti tanácskozás végett folyó hó 19kén délelőtti tízedfél órakor a' megyeház nagyobb teremében tartandó közgyűlésre a' t. cz. Részvényesek szokott módon megkérni rendeltettek. Költ Pesten mint feljebb. Balla Endre jegyző.

A' m. gazdasági egyesület könyvtára következő hazafiui küldemények által gyarapodott: a) Tagosztálykules, vagy is tagosztály, váltógazdaság, és veteményos alapjai a' mezei gazdák számára, kiadá Kulifay Vendel Budán 1839. b) Hetilapok, mitudomány, és egyéb hasznos ismeretek” terjesztésére; szerkesztés és kiadá Jó János 1838dik július—decemberi kötet, c) Versuch einer Instruction für Herrschafts-Beaunte von Vincent Kölesy Pest 1839. d) Kecskeméti örökölő és tőkét alapító temetési és magtári egyesület terve, Nagy László, Német László és Kocsisovszky György a' terv indítványozóitól Pesten 1839. Ezekért a' kedveskedő czíműtelnek köszönetét nyilvánítván a' választottság a' f. január 27kén délelőtti 10 órakor szokott helyen tartandó gazdaság-egyesületi közgyűlésre minden rendes tagnak 's ügyében részvevő hazafinak szíves megjelenését kéri. Egy alkalommal a' gazdasági tudósítások és rohonczi közlemények szerkesztőségének nevében közhírré tétetik: mikép az előfizethetőség e' hónap végére kifizető záridő február utóháza van halasztva, oly hozzátétellel, hogy azontul emelt bolti áron lehetend a' megjelenendő füzeteket megszerezni. Hogy azonban a' szerkesztőségnek a' nyomtatandó példányok számára névbe biztosaránykulesa legyen, miután az első füzet február elején már sajtó alá kerülend, tisztelettel kéretnek az előfizetés-gyűjtő czíműteljes hazafiak: méltóztasának e' végre január végeig alulírtnak az előfizetők számát legalább közelítőleg tudtára adni. Tavalyi és harmadévi füzetekkel még folyvást szolgálhatunk. Költ Pesten jan. 15kén 1840. Kaeskovics Lajos s. k. m. gazdaság-egyesületi titoknok.

KÜLÖNFÉLE: A' dr. S z o m b a t h e l y i által alapított olvasó társaság helyesb értesítettésünk következtében csak 1 év óta áll fen Kolozs-vártott 's részvényesei 100at, válogatott könyvtára kötetek száma 1000-ret felülhaladnak; gazdagítják ezt honi 's külföldi folyóírások és hírlapok. 4 p. forint évi részvénydíj mellett részesülhetnek benne ugy e' városi mint a' vidéki lakosok. A' könyvtár a' részvényesek tulajdonaleend. — A' kolozsvari répaczukorgyár a' czukorfőzést dec. 30kán kezdette meg, 's már első megindultával e' téli zordon időben sok szegénynek nyújt kenyeret. Süker kísérje e' közhasznu intézetet! — A' magyar literatura iránti kedv Erdély különböző részeiben is viszhangra talált 's igaz hazafinak nem lehet nem örvendenie, midőn a' hazai nyelven irt könyvek nemcsak szaporodásának, de olvasásának is napról napra nagyobb és számos b jeleit szemlélheti ott is, hol az ezelőtt fejt hollóként tekintetett. Fő biztossági irnok I n c z e József ezelőtt egy évvel, 2. pengő forintos, évenként füzetendő részvényeken alapulható magyar olvasó egyesület ter-vét közlé több jó akaróval 's lelkesb barátival, kik is azt méltányolván 's létesítésére bátorítván, tervét egy aláírási ív mellett kerületre boesátá, 's a' következés minden reményt meghaladt, mert az oly nagy részvét-tel fogadtatott, hogy az akkor megindult aláírási-ívet rögtön 50nél több aláírta 's naponként gyarapodva év végeig szinte 100ra nőtt. Az egyesületnek, mellynek rendes elnöke, pénz- és könyvtárnoka 's választottsága van, főczélja az eddig annyira érzett lelki hiányon segíteni 's oly vállalatot hozni létre, melly a' magyarul olvasni tudók figyelmét fölbresz-sze 's az olvasni szeretőknek a' hazai nyelven irt munkákat könnyen megszerzezhesse. Hogy az olvasók kívánatának a' választottság minden tekintetben eleget tehessen, nemcsak a' legújabb literaturai termékeket, hanem a' régibb classicusokat is, mellyek a' magyar literatura egén, mint nevezetességek tüntek fel, nagy részben meg is szerzette. Az eddig meg-

szertelt magyar könyvek száma kötetre nézve a 300 at jóval felülmúlja. Ezek közül az egyesület sokat ajándékol nyervén, itt nyilvános köszönetet mond kincstári alelnök gr. Nádasdy-nak, Beringer Ignác egyesületi elnök, Kenderesi Fer. Ince József, Péterfi Antal és Dobák Antal, kik részvényök befizetésén felül, több kötetből álló becses magyar könyveket szíveskedtek az egyesület gyarapodására örökösön ajándékozni. Ezentúl is szíves köszönettel fogadják az egyesületi választottság könyvtára számára örökös tulajdonul, vagy csak használás végett is bármilyen könyvbeli adományt. De fájdalom! mint mindenütt, itt is Szegedenben vagynak, kik ezen intézetet magas szemlévelkel megvetőleg lenézik, 's magokat az egész magyar literatúrán felül képzelve csak külföldi munkákat láttatnak olvasni, mert hogy csupa két írt legyen oka anyai nyelvek iránti hidegségöknek, azt közlő fel sem akarja tenni. De hagyják! kétszerezesen kipótolják e' hiányt a' szász atyafiak, kik örömmel fogadják e' felszólítást 's több lelkes tagjai részvényesivé is lettek az egyesületnek. — A' nagyszegedi hangszegyesület részvényesei száma meghaladja mára a' 600-at, illy mennyiséggel ritka egyesület dicsekedhetik, pedig az intézet alig egy éves! Itt az idő rettentő csúf, kevés hó vala, de az eső, melly majd két hét óta éjjel nappal hull, hamar elmosás majd térdig usznak a' nagy sárban. Az utak kimondhatatlan rosszszak, a' héti vásárok silányok, 's itt, hol majd az egész város piacszól él, nagyon érezhető a' vidékiek nem jöhetése; a' közeledő országos vásárra is — ha hirtelen meg nem fagy — keserves a' kinézés, mert sertést, mi e' téli vásáron fő dolog, igen keveset hajthatnak. (E.H.)

Rozsnyó január. 9kén: 1839 év leáldozó végnapján Rozsnyó-bányai püspöki város a' szokás által megszentelt három évi szak lefolyta után tisztújító széklet tartá, mellyet egy is az elfeledhetetlen bizodalmu idősb Roszty József az eddigi tisztkar érdemteljes 78 évü nesztorá 's más két tanácsbelinek közbenjött halálak nélkülözhetleníté. E' polgári ünnepet Dobos István, mint az uradalom képviselője magyar ajku, 's tartalmánál fogva számos éljennel félbenszagatott mézes beszéde nyitá meg. Az illy változásokkor mutatkozni szokott jellemek itt sem hiányoztak; hanem azok szalma-lobait a' polgárság józanabb része azonnal meghústá. A' 12 éven keresztül főbírói hivatalt jelesül viselt, 's azért minden jó által kedvelt Gode József, noha már e' terhes pályáról lelépni szándékozék, mindazáltal az egyedül őt ohajtó polgárság kívánatának még ez egy esetre hódolni kész vala, 's így egy szóval 's lélekkel ugyanabban megerősítettett. Hason megkülönböztetéssel a' két főjegyző is, u. m. ns Majer Sándor és Kirchmajer Samu ügyvédek az eddig kitünően használt tollaik mellett ezután is közakarattal hagyták meg. A' fenérintett három megürült tanácsbeli helyre, miután többen a' kijelöltek közül huzamosabban a' légbe sikeretlenül magasítottak, végreis: idősb Fiszal Ignác nyugalmazott elemi tanító, Pekár János és Benkner Samu kereskedők választattak meg. Másodszószó lett Kruzsinszky István, a' többi, kinek neve a' közönséges naptárban olvasható, eddig viselt hivatalában meghagyott. Az egész szertartást a' kormányra ujlag lépett fő bíró némely tisztessb jelenlevő tagok tiszteletbeli polgárokká kinevezetésekkel fejezte be, melly megtiszteltetésben néhány egyházi egyed is eddig legalább példánélkül részesülvén azt nyilvánította, hogy a' némelyek szerint, de csupán látszólag ellenalkatnak is egy szeretettel lánczolt tömegbe simulhatnak valahára!

Hála-nyilatkozat a' pesti reform. egyház' jóltevőihöz. Az árviz-károsak' számára mindenfelől begyűlt, de a' kiosztó biztosság által szabályszerűleg csak egyesek' gyamolittatására fordíthatott nevezetes sommákból kárvallott egyházi közönségünk semmi segédelmet nem nyerhetvén: a' leomlott pap'ak 's iskolaházunk' felépítésére nincs más mit fordítanunk, mint a' f. t. egyházi kerületekben kihirdetés' útján gyűjtött, 's e' mellett helybeli hitsorsosink által az egyház' fentartására évenként befizettetni szokott pénzeket. Hogy azonban e' miatt lelkeszünk' fizetésében, melly az így befolyó önkéntes adakozásokból szokott kitélni, semmi esonkulás ne legyen, sőt ez jövendőre nézve biztossabbítassék: munkába vettük részint magunk erejével 's áldozatával, részint vidéki tehetősb jóltevőink' kegyes részvételökkel egy olly tőkének alapítatását, mellynek évenkénti kamatjából, mint egyedül lelkész-fizetésre fordítandóbul, e' szükség minden időben fődözthetessék. Hálaérzettel ismerjük meg az eddig is tapasztalt kegyes részvételt; 's midőn ezért az egész haza előtt alázatos köszönetünket tesszük: egyszeremind jóltevőink' nyilvános megnyugtata és ellenörködés' tekintetéből szükségesnek véljük a' papfizetési alapítványra különösen, általában pedig az 1838ki szomorú vízveszély óta, kárvallott egyházunk' javára már begyűlt 's begyűlendő adakozók' neveit köztudomásra juttatni, hely szüke miatt még most cím nélkül, betűrendben. u. m.: a' nevezett alapítványra adott Búza János 10 p. fr. Csizmadia János 5 f., czeplédi ref. lelkész gyűjteménye 14 f., Drünner Kár. 20 f. (ugyanaz iskolára 100 f.) Ensel R. József 10 f., Habos László 2 f., Hajós Sánd. 10 f., Halász Mikl. 10 f., Karczag testvérek 10 f., Karczag Benj. 20 f., Karassiy Istv. 8 f. Kálmán Sánd. 5 f. Nagykun Karczag városa 50 f., Kisujszállás 40 f., Kunhegyes 62 f., Kiskun-Szabadszállás 40 f., Kun sz. Miklós 50 f. 20 kr., Kostyál Ádámné 10 f., Losoncz városa 40 f., Mányoky Kár. 2 f., Nagy Elek 1 f., Patay Ján. 10 f., pesti kereskedő legények' társasága 140 f., Pfeifer Mih. 5 f., Sebestyén Józ. 5 f., Simon Mih. 5 f., Szabó Mih. 20 f., Szekrényesy Pál 5 f., Szentpétery Józ. 10 f., id. Szenté Józ. 3 f., Szenté Klára 2 f. mind pengőben. Általában a' kárvallott egyház segédelmére küldöttek: Dabas helység 139 f. 12 kr. p. p. Debreczen 40 f., dunamelléki egyházkerület 260., (dunántuli e. kerület a' templomépítésre kölcsönzött 1000 vft. az árviz kár miatt kamatival együtt elengedni kegyeskedett) Gödöry Miklós 20 f., Helvétziából a' berni kantonból 757 f. 45 kr., berni, ne-

velésre ügyelő osztály 118 f. 28 kr., Hubay Józ. 50 f., Karassiy Istv. 5 f., Monor helység 58 f., Rosenthal Izsák pesti izr. 10., tiszántuli e. kerület 585 f., 28 1/2 kr. mind pengőben. Folytatása következik. — Költ Pesten 1840 jan. 13kán az egyházi tanács' rendeletéből.

Spanyolország.

(Folytonos kegyetlenkedés a' carlosiak részéről. Elegy.) Madrid dec. 28án: „A' hadsereg most is régi állomásiban tepszed. Milly áldozatiba került e' boldogtalan háboru a' lakosságnak, azen egy körülményből is kiviláglik, miszerint Saragossa tartományban már egyetlen igás barmot sem találhatni, mert a' carlosiak a' földművelő utolsó tehenét is élelem vagy ágyu-szállításban tönkre tevék. A' ginebróssai kerület ellen többszöri merényt próbáltak már Cabrera emberei; de mindenkor siker nélkül. Valencia tartományban a' manzanera erősség rövid algyuzás után az egész őrséggel és sok mindennemű élelmi szerrel az alkotmányosak hatalmába jutott. A' chullilai erősséget néhány nap mulva hasonló sors érendi. Guadalaxara és Cuenza tartományok ellenben igen sokat szenvednek a' carlosiaktól, 's a' kormány mégis semmit sem mozdít segítségükre, mert csupán üres politikai számolatokban leli minden gyönyörűségét. Az ellenkező véleményűek kiütését mind a' két részről legnagyobb szenvedélyességgel gyakorolják: a' carlosiak pedig, valamint mindenben, úgy itt is, a' legnagyobb ember telenséget tűzék ki magoknak vezérelvül. Cabrera számos helységet jegyze ki alparancsnokinak, mikből mindenütt két embert kötelesek agyon lövetni. Eenyi kegyetlenség tulajdonképi okát 's ezéllját nehéz megfjeteni. Cabrera legközelebb eljár a' Ebro melletti erősségeket, 's ez adott alkalmat hírköholásra Cataloniába nyomultáról. Galicziában néhány guerilla fő halála 's többnek meghódolása következtiben valamennyire kedvezőbb ügyhelyzet kezd uralkodni, ámbar a' határszéleken még most is több rablócsapat dulong. — Ujabb harezterti hírek szerint Cabrera parancsolá, hogy minden alkotmányos érzelmi férfi és némbér, ki a' katonái által elfoglalt tartományrészekben tartózkodik, azonnal égettessék meg lakházában, ha önként nem távozik onnan. Guadalaxara és Cuenza tartományok lakosának nagyobb része azonnal oda is hagyá vagyonát 's lakhelyét és a' fővárosba menekült. Az alavai tartomány-junta dec. 22kén végzé ülést Vitoriaiban 's igen mérsékelt elvű férfiakat választá képviselőkül, kik az ülési szünet alatt a' madridi cortessel a' szabadítékok iránt alkudozni fognak. A' biscayai junta de la Torre Simon volt carlosi tábornok indítványára az alkotmányos tartományi hatóság jegyzőkönyveiből e' szókat: „carlosiak zendülők" st. eff. kitörle. — Maroto folyvást elvonulva él Madridban, mert kérni nem akar hivatalt a' kormányzó király-nétől. Néhány nap előtt egy forangu társaságban szóba jövé a' mostani spanyol pártok, így nyilatkozá Maroto: „Ha a' mérsékpártiak még sokáig kormányoznak mostani szellemökben, úgy don Carlos végre mégis csakugyan királyá leend Spanyolországnak." — 24kén éjjel Madrid közelében 160 mázsa lőpor lobbant föl és szörnyű pusztításokat tön: közelében még 600 mázsa volt főlhalmozva; mellyet mindazáltal szerencsésen megmenté a' hatóság." —

Anglia.

(Brunnow küldetését ravaszággal mondják lenni kapcsolatban.) A' Courier szerint Brunnow küldetése nem érend kívánt ezélt Londonban, mert az orosz kormány nevében tett azon ajánlata, miszerint a' ezár kész megengedni az angol-francia hajóhadnak a' Marmora tengerbe vitorlázást, csupán időnyerés miatt alkalmazott esel. Azon mellékkérdések ugyanis, hogy vajjon hány angol-francia hadihajó nyomulhaszon a' dardanellákba 's a' Marmora tenger melly pontján vessen horgonyt, 's egyéb illy parányias pontok, számtalan ellenvetést támasztottak Brunnow részéről, miknek kiegyenlítését tetszés szerint halasztgathatja. Szóval, Russzia mutatja, hogy a' humkár-iskelessi szerződésről kész lemondani; de egyszeremind úgy ármánykodik melléknezségekkel, hogy Anglia és Franciaország semmi hasznot nem huzhatnak e' látszatos áldozatból. Legnagyobb botránykö ez ügyben mindazáltal Russzia most köztudomásra jutott azon kívánata, miszerint 50 ezer főnyi hadserget akar Szyriába szállítani, állítólag a' porta ortalmasására Ibrahim ellen. Palmerston erre is kész lett volna már hajlani; de társai határozottan rázak fejüket, 's így az egész orosz ármány érdem szerint dugába dölend.

Franciaország.

(A' parisi érsek 1/2. Nyilatkozat Lalande hajóvezérről és az orosz politikáról Chiva ellen.) Quelen parisi érsek mult évi dec. 31dikén dél előtti 10 órakor meghalt. Ez által a' francia akademiában ismét egy hely ürt meg, melly alkalmasint Hugo Viktoré leend. — Lalande hajóvezért több oldalról vádolák, hogy nemcsak nem ellenzé a' kapudán basa elpartoltát, de még elő is mozdítá azt. Lalande e' vádra azzal menti magát, mikép ő Mahmud szultán halála után a' mutatkozni kezdett változások következtiben nem gondolá gátolhatni a' török hajóhad kivitorlázatát a' dardanellákból, főleg miután a' kapudán basa ünnepélyesen igérte neki, hogy nem menend Candiába, mit könnyen M. Alihoz pártolás gyanújának tekinthetne a' diván, hanem Ródusban varandja be a' történeendőket. Lalande hajóvezér annál inkább kénytelen vala megnyugodni a' kapudán basa ez ígretében, mivel még csak két sorhajó állott akkor parancsi alatt, mikkel nem legszerencsésb sikerrel fékezhetne volna a' török hajóvezér roppant hadát. — Az orosz ezár hadüzenetéről a' chivai kán ellen így elmélkedik a' National: „Anglia bizonyosan az indiai britt felsőség megrendítése szándékát látandja az orosz kormány hadi nyilatkozatában. E' körülmény hihetőleg tetemesül meghűtendő azok ferde lelkesülését, kik szövetséggrül ábrándoztak a' moszkák és angolok közt, 's meggyőzendü őket, milly nagy szükségök van az angoloknak a' francziák rokonérlémü frigyére. Anglia tulnyomó erejü

tengerészete kevés hasznot fog szülhetni az ázsiai szárazföldön, 's csak az által fékezhető Russzia kiesapongását, hogy azon határokon, miket Svécziától, Lengyelországtól és a portától eltulajdoníta, szüntelen zaklatással háborgassa őt. De ugyan képes é Angliajegyellenzásokkal szárazra szállítani 's mozgásba hozni Franciaország megegyezt 's együtt munkálása nélkül? Vége azon időnek, midőn még a korlátlan uralkodókat is szövetségre bírták szédíteni az angol guineák; a szerepek kicséreltették. Nemcsak másnak nem tud most pénzt adni Anglia, hanem nem rég a francia banktól kényszerült 50 millió franknyi kölcsönt fölvenni, hogy az angol bankot fizetés-szünetéstől megmenthesse, míg Franciaország két ellenséges megrohanás és a restauratio által rabló szabadtóknak fizetett iszonyu mennyiségek dacára is folyvást leggazdagabb birodalom az egész világon. 's legkésőbb elv és diectivágyi harcra valamennyi európai ország között. A Sicile is Angliára nézve sértőnek mondja a Chiva elleni hadüzenetet, mely minden esetre lehetlenné tenendi a szövetségési közelítést Anglia és Russzia között.

(Nemours hg beteg. Algíri hírek. Elegy.) Paris, jan. 21kán: „Tegnap óta aggyalos hírek keringnek Nemours hg egészségi állapotjáról, ki már a kamranitáson sem jelenheték meg. Betegségét torokgyíknak mondják. — Quelen helyett híhetőleg Blanquart, Beruil, a versaillesi püspök leend parisi érsekké, mert az udvar Mária és Würtenberg hg összeesküvése óta kitünőleg kegyeli őt. — A követkamrai válaszfóliás igen közönyös leend, a páirkamraiban mindazáltal híhetőleg éreztetni fogja befolyását Moló gr.: Guizot minsterségbe lépését még most is rebesgetik. Teste azonban folyvást minden félbenszakasztás nélkül dolgoztatja az elnöklése alatt álló választmányokat, melyek egyike törvényjavaslatl foglalatossá a személy-szabadság biztosítására. — Algíri hírek szerint a Belida melletti csatázás óta valamennyire nyugottabbnak látszik a metúdzsanugati része. 's a hadsütök visszavonultak Chiffa folyamon. Ez a legveszélyes néptörzsök egész Afrikában 's Valée tábornagy mindent elkövet végképi kipsztítására. Keleti részen ellenben majd mindennapiak az egyes összeütközések. Magányos levelek Abdelkader egész haderejét 20 ezer harcossra böcsülik, kik közt 5 ezer rendes gyalogkatonna és 3 ezer szinte rendes lovas. Egyike e leveleknek így nyilatkozik: „Kétségbe hozhatlan lett dolog, melyet mimagunk sem hinnénk, ha szemtanúi nem lettünk volna Belida mellett, miszerint az arabok közt számos francia szökevény találkozik a spahik, vadászok és idegen ezred közül. A musaii törzsök hegyein bámulva láttuk a bensülötteket legnagyobb ügyességgel véghez vinni hadi mozdulatikat, miket a rendezetlen arab csoportok mesterileg palástoltak elrohanásikkal. Egyébiránt a 14—15-iki csatázások Belida körül igen dicsteljesek voltak harcossinkra nézve. De igazságosan meg kell vallanunk, hogy az ellenség is ugyancsak megtevé a magáét. Rendes gyalogsága voltak zuavok 's mások, szökevényekül vezetettve, csapatonként lépdelt harcztérre, hadirendbe állott és szilárd elszánttsággal várta le lovasságunkat, mely nagy részét leszábdalá e gyalog araboknak. Abdelkader annyira europailag rendezé gyalogságát, hogy még dobosak 's táborzenészek sem hiányoztak soraiban. Betegápoló századot is állíta föl az emir, mely mindenütt nyomban követi a hadserget, hogy azonnal átvehesse a sebesülteket, 's egyéb betegeket. Reánk nézve az ellenséges csapatok e rendszeres föllépte annyiból igen kedvező, mivel ez növeli önbizalmokat, 's arra bírja őket, hogy bevárják sergeinket, melyek aztán természetesen annál nagyobb vérontást vihetnek köztük véghez. E szerint alaposan reménylhetjük, hogy minél előbb örökre elnémitjuk az arabokat, és biztosítani fogjuk hazánknak e szép gyarmatot, melyre már annyi vért 's pénzt áldozott.“

(Fölvilágítások a bonapartista összeesküvésről.) Egyik nevezetes belga lap parisi hítelese levezője így ír e nagy figyelmet gerjesztett tárgyról: „Köztudomású, miszerint a St. Edme és Napoleon Lajos által képviselt republicanusok közt kölcsönös szövetség létezik. E frigyét Arenenbergben erősíték meg, hol St. Edme a hget meglátogatá; mivel azonban ez utóbbi kénytelen vala Schweizot elhagyni, az összeköttetés valamennyire sulyosb lön, mert St. Edme nem bírt annyi vagyonnal, hogy többször Londonba utazgathatott volna. Többi közt megegyezék a két pártvezér, hogy Napoleon hg 60 ezer frankot áldozand bonapartista-respublicai lapkiadásra, melynek St. Edme fogott ügyviselője, Sarrut pedig főszerkesztője lemi. St. Edme alkotmány-tervet készíte, melyet Napoleon hg elolvasott, megvizsgált 's több módosító változtatás után helyben is hagyott. Közbenjáról ez ügyben Crouy-Chanel marq. szolgált, ki többször Londonba utazék Parisból az alkotmány-tervvel. Az egyezkedés többször elakadt; St. Edme el akará Persigny távoztatni Napoleon oldalától, mert árulót vélt abban lappangni, kit csupán azért rendelt oda a francia kormány, hogy folyvást tudhassa a hg minden szándékát. E vádját olly okokkal tudá támogatni St. Edme, hogy Napoleon csakugyan meggyőződheték Persigny vétkességéről; de mind a mellett sem akart tölemeg válni, mi darab időre minden alkudozást megszüntete, annál inkább, minthogy utóbb megtudá St. Edme, miszerint Napoleon hg a „Capitole“ megalapításához 40 ezer frankkal járult, holott St. Edme lapját kellett volna 60 ezerrel támogatnia. A „Capitole“ létesültének története im ez: Durand régi pénzek gyűjtője, még a francziák királyától is pénzségélyt kapott Frankfurtban kiadandó francia lapra. E Durand, St. Edme szerint böcsülenítő büntetésre volt ítélve, és Németországban tartózkodék, míg büne törvényszerűleg feledve lön. Visszatérvén Franciaországba 100 ezer frankot tudá összegyűjteni Durand Károly és szerkesztője lön a „Capitole“-nak. St. Edme szörnyen boszankodék; de miután látá, hogy ez új lap csakugyan pártolja Napoleon ügyét „Crouy

Chanel közbenjárultára ismét megújítá szövetségét Napoleon hggel, ám-bár folyvást jóslá a marquisnak, hogy Durand semmirekellő, ki meg fogja őt esalni, 's hogy Napoleon minden szilárdabb elv nélküli ifju, ki mindenben vezetetni engedi magát Persignytól. St. Edme jóslata csak hamar valósulásnak indult, mert mig Crouy-Chanel Parisból Londonba utazgatott, addig Durand a „Capitole“ egész nyereségét eltékozla rendkívül pazar nejjével 's azonkül még az alaptoke felét is elkölté. Más oldalról azon kellemetlen tapasztalást tevé Crouy-Chanel, miszerint a fiatal hget csakugyan mindenben Persigny vezérli, ki nem legnagyobb kedvet mutatott St. Edme terveihez csatlakozásra. E fölfedezés következtében hangosan kezdé Crouy-Chanel kikelni Napoleon hg és Durand ellen, 's e vigyázatlansága annyira fölbreszté a rendőség figyelmét, hogy Durand és a marquis fogságba jutottak. Durand vallomási lényegileg azon állításban öszpontosultak, miszerint egy éjszaki hatalomtól 200 ezer frankot kapott, azon meghagyással, hogy e mennyiséget egészen Napoleon Lajos hg paranesi szerint használja; azon hatalom parisi ügyvivője azonban nem volt e dologra semmi befolyással, 's ő (Durand) nem tudá, hogy összeesküvési merény előmozdítója lön. Első pillanatban e fölfödés után utlevéleit volt szándék kiadatni azon éjszaki hatalom ügyviselőjének; de utóbb megdondolá a kormány, mikép ez által majd csak nehezítné a keleti ügy megoldatását 's minden tekintetben szaporítaná a politikai zavarokat, minek következtében semmi feltünő lépést nem tön; de most is legnagyobb zavarban van, mert valamint a pör elfojtatását nem véli tanácsosnak, úgy annak folytatásától sem reménylhet üdvös következményeket. Igen nagy a kíváncsiság, hogy vajjon mikép segitend magán a kormány. Crouy-Chanel önkéntes visszatérte a börtönbe szinte rózsákat termelt a kormánynak, mert a közvélemény már most még inkább meg van győződve, miszerint csakugyan a kormány nyitott a marquisnak utat megszökésre; 's most csupán azért hozatá őt vissza, mivel átlátta, hogy a szökést nagyon hajló balul magyarázni a nép. Napoleon Lajos, mint mondják, minden áron szeretett volna közelíteni Odilon-Barrothoz, de ez illő távolban tartá magát tőle mondván, hogy a bonapartista órája még nem ütött. —

Norvegia.

(A norvégi constitutio áldásai) Egy a jutlandi határral dec. 18-kán irt levél imigy szól: Hogy a dán nép olly büzgon ohajtja a norvég constitutiót, ezen az ország körülményit ismerő 's előítéletek nélküli ember épen nem csudálkozhatik. Koránsem ezen északi constitutio megismert belső jelességei miatt szit annyira a nagy tömeg hozzá, hanem egyedül azon gyümölcsek miatt, melyeket az, ezen utóbbi 25 év alatt hozott, 's melyek kellemeisége a danokat közelebb érdeklí, mint más népeket. Valóban álmélatgerjesztő is azon anyagi haszon, melyet Norvégiára ennek constitutioja árasztott. Midőn Norvégia Dániától különvált, az eddiglen közös statusadósságból kijutott osztályrésze, ám-bár kissé szelidebb mértékben, mint a valóságos arány kívánta volna. Mindkét országnak a különválás után körülbelül egyenlő statusadóssága volt; Norvégia mindazáltal természetli helyzeténél fogva szegény, Dánia pedig ugyane tekintetben gazdag ország; Norvégia minden intézvényit, melyek egy jólrendezett, önálló kormányhoz tartoznak, nagy részben még csak létesítendő vala, midőn Dánország, magáét már rég bírta. De mi volt eredménye egy 25-évi statuskormányzásnak mostantul fogva különvált országokban? Norvégia, nyilvános adósságát két egész 3 millió norvég tallérig rötta le, 's e kis adósság-maradvány az országban magában felmondhatlanul áll; az katonai és polgári intézeteket alapított, minők az országhoz illők; az a statusadósság kevesbültével rendszeren az adókat is leszábdalá, 's az utóbbi években a telekadót egészen megszüntette, 's mind e mellett rendszerint a bevétel v. is évi jövedelem meghaladja a kiadást. De milly eredményt mutathat Dánia ugyan ez időközben? Statusadósságát több mint 125 millió tallérra szaporíta; a kiadás évenként legalább 1 millióval haladja meg a bevételt, az adók többnyire ugyanazok maradtak, 's még sincs annyi pénzforrása, melyből a legszükségeseb javításokat eszközölhetné. Ezen egyenköz (parallela) vonal képes a legrövidebb látású és legkorlátoztabb értelmű emberre is hatni, 's valóban bocsánatot érdemel a nép, hogy olly alkotmányjavítást kíván, millyent Norvégia 1814-iki évben nyert. A király azonban kinyilatkozatá, hogy a norvégi constitutio a körülmények munkája volt, 's az olly nagy sebességgel készült, hogy rajta sok még jobban is lehetne. De a norvégi nép ama körülményeket bizonyosan örömet törté 's legkevesebb sem panaszkodik ama sietségéről, melyel az alkotmányjavítási munka végrehajtatott. Norvégia nepe szereti constitutióját, valamint hazáját, és örül, hogy e hamarkodó sietség többek közt fölmentete az adósság nyomasztó sulya alul. A dán követgyűlések még eddig fájdalom kevés reményt gerjesztének, hogy hasonló erőhatással fognak munkálni; mert fenállásuk öt éve óta az anyagi érdekek előmozdítására majd ugyszólván mitsem tettek. Ha mi a mostani uralkodó alatt ezen intézvénynél megmaradunk, akkor kétségkivül a hamarkodás veszélye el lesz távoztatva, de híhetőleg a remény is, hogy az országban a jólét és szabadság felvirágozik.“

Gabonaár: Pest, jan. 18kán: Tiszta buza: 165, 150, 144; — Kétszeres: 125, 120, —; — Rozs 112, 110, —; — Árpa 95, 90, 85; Zab 76, 74, 70; — Köles 108, —, —; — Köles-kása 270, —, —; — Kukoricza 116, 114, 110; — pesti m. v. garas.

Dunavizállítás: Pest, jan. 17kén: 5' 5" 6" O felül.

Lotto. Buda, január. 15kén: 32, 26, 3, 52, 12.

Szerkeszti Helmeczy. — Nyomtatja Trattner-Károlyi uri-utca 612.